

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/2

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/2277

Karar No. 2023/2366

Tarihi: 15.02.2023

- İŞKOLU
- İŞKOLU TESPİTİ
- İŞKOLU TESPİTİNDE İŞYERİNİN TEKNİK AMACININ BELİRLEYİCİ OLACAĞI
- BAĞLI İŞYERİ

ÖZETİ: İşkolu, toplu iş hukukumuzun en önemli kavramlarından biridir. 6356 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince sendikalar kuruldukları işkolunda faaliyette bulunurlar. Bu anlamda toplu iş hukukumuzda işkolu esasına göre sendikalaşma ilkesinin kabul edildiği ve işkolu kavramı ile sendikaların hukuki olarak faaliyet sınırının belirlendiği ifade edilebilir. 6356 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre işkolları, Kanun'a ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. İşkolu kavramı ile çalışma yaşamında benzer nitelikte olan faaliyet türleri gruplandırılmak suretiyle tasnif edilmektedir. Hukukumuzda, bu suretle oluşturulan işkolu sayısı yirmi olarak belirlenmiştir. İşkolu tespitinde birim olarak işyerinin esas alınacağı, normatif düzenlemelerin tartışmasız bir sonucudur. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesinin gerekçesinde işyeri, teknik bir amaca, diğer bir deyişle mal ve hizmet üretimine yönelik ve değişik unsurlardan meydana gelen bir birim olarak belirtilmiştir. İşyerinin sınırlarının saptanmasında işyerine bağlı yerler ile eklentiler ve araçların bir birim kapsamında oldukları belirtildikten sonra özellikle bir işyerinin mal ve hizmet üretimi için ayrı bir alanı da kullanması hâlinde bunların tek işyeri mi yoksa

birbirinden bağımsız işyerleri mi sayılacağı konusunda amaçta birlik, aynı teknik amaca bağlı olarak üretimde bulunma, nitelik yönünden bağlılık ile yönetimde birlik ve aynı yönetim altında örgütlenmiş olma koşullarının aranacağı düzenlenmiştir. İşyeri kavramının unsurları da nazara alındığında, teknik amaç doğrultusunda yapılan işin niteliğine göre işkolunun belirlenmesi gerektiği ifade edilebilir. Bununla birlikte, aynı işyerinde farklı nitelikte mal veya hizmet üretimlerinin söz konusu olması durumunda, birden fazla teknik amaç mevcut olabilir. Bu ihtimalde, işyerinde yürütülen faaliyet kapsamındaki ağırlıklı işin niteliğine göre işkolunun tespit edilmesi gerekmektedir (Fevzi Şahlanan, Toplu İş Hukuku, İstanbul, 2020, s.50; Aziz Can Tuncay, Burcu Savaş Kutsal, Toplu İş Hukuku, İstanbul, 2019, s.50).

Taraflar arasındaki işkolu tespitine itiraz davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; 22.03.2019 tarihli ve 30722 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2019/9 sayılı karar ile 2M Kablo Sanayi ve Ticaret AŞ unvanlı işyerinde yürütülen işlerin niteliği itibarıyla İşkolları Yönetmeliği'nin 12 sıra numaralı metal işkoluna girdiğine karar verdiğini, ancak "*Okmeydanı Perpa Tic. Merk. A Blok K:2 No:9/21 Şişli/İstanbul*" adresindeki işyerinin tamamen Silivri'de yer alan fabrikanın satış işlemlerine özgülenmiş ve bu fabrikaya bağımlı hâlde çalışan bir işyeri olmadığını, aynı adreste ve yine Şirket yetkilisi Mehmet Dereli olan 2M Pazarlama ve Dış Ticaret AŞ isimli ikinci bir şirket olmakla birlikte Şirket merkezlerinin ve yetkililerinin aynı olması karşısında aralarında ilişki ve bağlantının inkâr edilemeyecek kadar açık olduğunu iddia ederek 2019/9 sayılı işkolu tespit kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Bakanlık vekili cevap dilekçesinde; Bakanlığın işlemi usul ve kanuna uygun olarak tesis edildiğinden davacının talebinin reddi gerektiğini, diğer

davalı 2M Kablo San. ve Tic. AŞ tarafından Bakanlıklarına gönderilen 31.07.2018 tarihli yazı ile işyerlerinde yapılan işlerin hangi işkoluna girdiğinin belirlenmesinin istendiğini, bunun üzerine Bakanlık İş Teftiş Kurulu Başkanlığı iş müfettişince yapılan işkolu incelemesi neticesinde düzenlenen raporda 2M Kablo Sanayi ve Ticaret AŞ unvanlı işverenliğe ait olan "*Okmeydanı Perpa Ticaret Merkezi A Blok K:2 No:9/21-22 Şişli/İstanbul*" adresindeki 2.8211.02.02.1074825.034 sicil numaralı satış ofisinin de metal işkoluna girdiğinin tespitinde bulunduğuundan buna dayalı olarak 2019/9 sayılı işkolu kararının verilip 22.03.2019 tarihli ve 30722 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandığını savunarak davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Şirket vekili cevap dilekçesinde; müvekkili Şirket tarafından işkolunun tespiti için davalı Bakanlığa başvuruda bulunduğu ve Bakanlık tarafından da müvekkili Şirkette 30.08.2018 tarihinde keşfen inceleme yapıldığını ve bu hususun iş müfettişi ve Şirket yetkilisi tarafından tutanak altına alındığını, davalı Bakanlık tarafından yapılan işkolu tespiti ile müvekkili Şirkette işletme toplu iş sözleşmesi yapılamayacağı ortaya çıkmakla davacı Sendika tarafından İstanbul 14. İş Mahkemesinde görülmekte olan yetki itirazı davasının Sendika aleyhine sonuçlanacağı öngörüldüğünden huzurdaki davanın ikâme edildiğini, davalı Bakanlık tarafından yapılan bağlı işyeri tespitinin müvekkili Şirkete ait fabrikada üretilen ürünlerin Perpa Ticaret Merkezinde bulunan ve müvekkili Şirketin fabrika ve satış ofisinin tek yönetim ile hukuki, yönetim ve amaç birlikteliği olmasından dolayı hukuken doğru bir karar olduğunun sabit olduğunu, müvekkili Şirketin fabrika işyeri ve şube olarak satış ofisi bulunduğuundan ve satış ofisinin de fabrikadan yönetilmesinden dolayı davanın reddi gerektiğini, müvekkil Şirkete ait Perpa Ticaret Merkezinde bulunan satış ofisinin tüm yönetimi, işe alma işten çıkarma, finansal, muhasebe, alım satım gibi ticari kararlarının alınmasının Şirket merkezinin bulunduğu fabrika işyerinden yapıldığını, müvekkili Şirketin işyerlerinin (fabrika ve satış ofisi olmak üzere iki işyeri) birbirine bağlı işyerleri olduğundan Bakanlık tarafından yapılan bağlı işyeri tespitinin hukuki olarak doğru bir karar olduğunu, dava konusu olayda işyeri bütünlüğü değerlendirildiğinde müvekkili Şirketin fabrika işyeri ile Perpa'da bulunan satış ofisi arasında işyeri bütünlüğü bulunmadığını, Perpa'da bulunan satış ofisi çalışanlarının da sadece fabrikada üretilen ürünlerin satışını gerçekleştirdiğini, "*Okmeydanı Perpa Ticaret Merk. A Blok K:2 No:9/21 Şişli/İstanbul*" adresindeki 2M Kablo Pazarlama ve Dış Ticaret AŞ unvanlı işyerinin 2M Kablo San. ve Tic. AŞ'den farklı bir Şirket olduğunu, 2M Kablo San. ve Tic. AŞ'nin Perpa'da şubesi bulunduğu, bu hususun ticaret sicil kayıtları ile de sabit olduğunu, şubenin merkeze yani 2M Kablo San. ve Tic. AŞ'ye doğrudan bağlı olması sebebiyle bağlı işyeri söz konusu olduğunu, Sendikanın şubeden bihaber olarak şubeyi de farklı bir ticari şirket olan 2M Kablo Pazarlama ve Dış Tic. AŞ'nin de işlerini yaptığını iddia ve beyan etmesinin kabul edilemeyeceğini, dava dışı ve dava ile hiçbir alakası dahi olmayan 2M Kablo Pazarlama ve Dış Tic. AŞ'nin "*Gazi Osmanpaşa OSB Mahallesi 4. Cadde No:18/A*

Çerkezköy, Tekirdağ" adresindeki fabrikada üretilen ürünlerin pazarlanması amacına yönelik kurulmuş bir Şirket olduğunu, bu Şirketin "*Perpa Ticaret Merk. A Blok K:2 No:9/21 Şişli/İstanbul*" adresindeki fabrikada üretilen ürünlerin satış işlerini yürüten satış ofisiyle ilgisi bulunmadığını, her ne kadar ortakları aynı olsa da bu Şirketin unvanı, vergi numarası, organizasyon yapısının farklı olduğunu, hukuki birlik yönünden 2M Kablo San. ve Tic. AŞ ile ilişkilendirilmesinin ya da bu Şirketin satış işlerini yürüten satış ofisi ile ilişkilendirilmesinin mümkün olmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalı Bakanlığın teftiş raporları, davalı Şirketin "*Okmeydanı Perpa Ticaret Merk. A Blok K:2 No:9/21-22 Şişli İstanbul*" adresindeki işyerinde yalnızca bu şirketin ürettiği ürünlerin satışının yapıldığı hususu, hukuki birlik, yönetimde birlik ve amaçta birlik kriterlerinin sağlanmış olması ve bilirkişi raporları nazara alınarak mezkur adresin de davalının merkez adresi ile bir bütün hâlinde tek bir işyeri olarak değerlendirilmesi ve böylece mevzuat gereği uygulanması gereken toplu iş sözleşmesinin işyeri toplu iş sözleşmesi olduğu kanaatine varıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; "*Okmeydanı Perpa Tic. Merk. A Blok K:2 No:9/21 Şişli/İstanbul*" adresindeki işyeri tamamen Silivri'de yer alan fabrikanın satış işlemlerine özgülümlü ve bu fabrikaya bağımlı hâlde çalışan bir işyeri olmadığını, ticaret sicil kayıtlarında da 2M Kablo San ve Tic. AŞ'nin şirket merkezinin "*Sancaftepe Mah. Klas Sk. No:8 K:2 Silivri/İstanbul*" adresi olduğunu, Şirket yetkilisinin ise Mehmet Dereli olduğunu, aynı adreste ve yine Şirket yetkilisi Mehmet Dereli olan 2M Pazarlama ve Dış Ticaret AŞ isimli ikinci bir şirket de bulunduğunu, bu Şirket 2M Kablo San. ve Tic. AŞ'den bağımsız, farklı bir iş kolunda yer alan farklı bir şirket olmakla birlikte Şirket merkezlerinin ve yetkililerinin aynı olması karşısında aralarındaki ilişki ve bağlantının inkâr edilemeyecek kadar açık olduğunu, "*Okmeydanı Perpa Tic. Merk. A Blok K:2 No:9/21 Şişli/İstanbul*" adresinde yer alan ve satış ofisi olarak kullanıldığı öne sürülen işyerinin bu ikinci Şirketin yani 2M Kablo Pazarlama ve Dış Ticaret AŞ'nin de iş ve işlemlerini takip ettiğini, söz konusu işyerinin yalnızca 2M Kablo San. ve Tic. AŞ'nin işleri için özgülümlü ve tamamıyla buraya bağımlı bir konumda olmayıp farklı işyerlerinin de iş ve işlemlerini takip eden bir işyeri konumunda olduğunu, her ikisinin farklı birer işyeri olarak kabul edilip birden fazla işyeri olması sebebiyle ikisinin birlikte işletme toplu iş sözleşmesi kapsamına dâhil edilmesi gerektiğini,

dosya kapsamında alınan 16.06.2021 tarihli hükme esas teşkil eden bilirkişi raporunun hatalı olduğunu, Mahkemece söz konusu rapora karşı beyan ve itirazları değerlendirmeden eksik inceleme sonucu hatalı hüküm tesis edildiğini, bu hususların ispatı için Mahkemece ve bilirkişiler tarafından davalı işverenden bir kısım belgeler talep edilmişse de davalı işverence bu belgelerin sunulmasından ticari sır iddiasıyla imtina edildiğini, davalı işyerinde Mahkeme heyeti ve bilirkişi marifetiyle keşif icra edildiğini ve bu belgelerin keşif esnasında davalı Şirketten talep edildiğini, Mahkeme ve bilirkişi heyetinin işyerinde hazır olduğu anda bu belgeler sunulmayıp hazırlanması için süre talep edilmişken devamında bu belgelerin sunulamayacağı ifade edilip yerinde inceleme istenmesinin daha önce de ifade etmiş oldukları gibi çelişkili ve kötüniyetli olduğunu, 03.09.2020 tarihli keşif zaptında görüleceği üzere keşif icrası esnasında (1) numaralı ara kararla bir kısım belgelerin sunulması için davalı tarafa süre verildiğini, bu sürenin davalı tarafın evrakı hemen hazır edemeyeceği yönündeki beyanı üzerine davalı tarafa verilen süre olup davalı tarafça belgelerin sunulması yönündeki ara karara itiraz edilmediğini, davalı tarafça kesin süre içerisinde sunulmayan evrak davalı yanın aleyhine delil kabul edilerek İstanbul'daki işyerinin tamamen Silivri'de yer alan fabrikanın (fabrika binası daha sonra Çerkezköy'e taşınmıştır) satış işlemlerine özgülenmediği ve bu fabrikaya bağımlı hâlde çalışan bir işyeri olmadığı yönündeki iddialarının kabulü gerekirken Mahkemece davanın reddine karar verilmesinin usul ve kanunlara aykırılık teşkil ettiğini, davalı işyeri 2MKablo San. ve Tic. AŞ'nin 2 farklı tüzel kişilik altında faaliyet gösterdiğini, yapılan işlerin münhasıran özgülenmediği gerçeğinin bu şekilde perdelendiğini, davalı işyerinin aynı şekilde faaliyet gösterdiği diğer tüzel kişiliğinin 2M Pazarlama ve Dış Ticaret AŞ olduğunu da defaten ifade ettiklerini, fakat sayın bilirkişi heyetinin 16.06.2021 tarihli raporda bu hususa hiç değinmediğini, eksik ve hatalı rapor tanzim ettiğini, Mahkemece dosya kapsamında yapılan keşifler neticesinde dosya kapsamında alınan 13.12.2020 tarihli bilirkişi raporu ile 16.06.2021 tarihli bilirkişi raporu arasındaki çelişki giderilmeden hüküm tesis edildiğini, hâkim bilirkişi raporu doğrultusunda karar vermek zorunda olmamakla birlikte, dosya kapsamında alınan raporlar arasındaki çelişkiler giderilmeden hüküm tesis edemeyeceğini, hizmet üretimi veya mal üretiminin tek başına teknik bir amaç olabileceğini, işyerinin teknik bir amacı gerçekleştiren temelde örgütsel bir birliktelik olduğunu, aynı işverene ait iki üretim birimi aynı teknik amacı elde etmek için örgütlenmişse yahut bu yerlerde aynı teknik amacın farklı üretim amaçları gerçekleşiyorsa amaçta birlik sağlandığını, farklı üretim birimlerinin tek bir işyeri sayılması için aynı arazi sınırları içinde bulunmaları gerektiğini, birimler arasındaki uzaklık işlerin tek elden yürütümünü engelleyecek boyutta olması gerektiğini, çünkü farklı birimler arasında amaçta birlik bulunsa dahi yönetimde birliğin sağlanmasının zorluğunun tartışmasız olduğunu, işyerindeki faaliyet hangi teknik amacı taşıyorsa asıl işin o olduğunu, işyeri organizasyonu içerisinde asıl işin gerçekleşmesini sağlayan diğer işlerin ise yardımcı işler olduğunu, mal ve hizmetler için yatırım

araçları ve işçi sayısının bu konuda ölçüt olabileceğini, ancak bir işyerinde başka bir işverene ait ayrı bir işkolunda faaliyet var ise ayrı işkolundan söz edilebileceğini, açıklanan bu sebeplerle işyerinin metal işkoluna girdiğinin tespiti ve söz konusu işkolu tespit kararının iptal edilmesi gerekirken Mahkemece eksik ve hatalı inceleme sonucu hüküm tesis edildiğini, kararda iddialarının kabul olmama nedenlerinin açıklayıcı şekilde yer almadığını ileri sürerek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılması istemi ile istinaf yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalı Şirketin “*Okmeydanı Perpa Ticaret Merk. A Blok K:2 No:9/21-22 Şişli İstanbul*” adresindeki işyerinde yalnızca bu Şirketin ürettiği ürünlerin satışının yapıldığı hususu, hukuki birlik, yönetimde birlik ve amaçta birlik kriterlerinin sağlanmış olması ve bilirkişi raporları nazara alınarak mezkur adresin de davalının merkez adresi ile bir bütün hâlinde tek bir işyeri olarak değerlendirilmesi ve böylece mevzuat gereği uygulanması gereken toplu iş sözleşmesinin işyeri toplu iş sözleşmesi olduğu anlaşılma ile dosya kapsamına uygun değerlendirme içeren bilirkişi raporları doğrultusunda yerinde verilen kararda bir isabetsizlik görülmediği gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili; dava ve istinaf dilekçelerinde belirttiği sebeplerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 4 üncü ve 5 inci maddeleri kapsamında işkolu tespitine itiraz istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6356 sayılı Kanun'un "*Kuruluş serbestisi*" kenar başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“(1) ... *Sendikalar kuruldukları işkolunda faaliyette bulunur.*

...”

2.6356 sayılı Kanun'un "*İşkolları*" kenar başlıklı 4 üncü maddesi de şöyledir:

“(1) *İşkolları bu Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir.*

(2) *Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin girdiği işkolundan sayılır.*

(3) *Bir işkoluna giren işler, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü alınarak ve uluslararası normlar göz önünde bulundurularak Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle*

belirlenir.”

3. 6356 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Bir işyerinde yürütülen yardımcı işin alt işveren tarafından üstlenilmesi halinde, bu iş artık asıl işveren yönünden yardımcı iş olarak kabul edilemez. Bu işler alt işveren bakımından asıl iş kabul edilir ve işkolu buna göre belirlenir.”

4. 6356 sayılı Kanun'un “İşkolunun tespiti” kenar başlıklı 5 inci maddesi ise şöyledir:

“(1) Bir işyerinin girdiği işkolunun tespiti Bakanlıkça yapılır. Bakanlık, tespit ile ilgili kararını Resmî Gazete’de yayımlar. Bu tespite karşı ilgililer, kararın yayımından itibaren on beş gün içinde dava açabilir. Mahkeme iki ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/29 md.) Karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi iki ay içinde kararını verir. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/29 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay, uyusmazlığı iki ay içinde kesin olarak karara bağlar.

(2) Yeni bir toplu iş sözleşmesi için yetki süreci başlamış ise işkolu değişikliği tespiti bir sonraki dönem için geçerli olur. İşkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davalar, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılmaz.

(3) İşkolu değişikliği yürürlükteki toplu iş sözleşmesini etkilemez.”

5. 19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşkolları Yönetmeliği’nin (Yönetmelik) 4 üncü maddesinin birinci fıkrası da şöyledir:

“(1) Bir işyerinin hangi işkoluna girdiği konusunda anlaşmazlık çıkması halinde, ilgililerin başvurusu üzerine, işkolu, o işyerinde yürütülen işin niteliğine göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca belirlenir. Bakanlık tespit ile ilgili kararını Resmî Gazete’de yayımlar. Bu tespite karşı ilgililer, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 5 inci maddesine göre kararın yayımından itibaren onbeş gün içinde dava açabilir.”

6. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

3. Değerlendirme

1. İşkolu, toplu iş hukukumuzun en önemli kavramlarından biridir. 6356 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince sendikalar kuruldukları işkolunda faaliyette bulunurlar. Bu anlamda toplu iş hukukumuzda işkolu esasına göre sendikalaşma ilkesinin kabul edildiği ve işkolu kavramı ile sendikaların hukuki olarak faaliyet sınırının belirlendiği ifade edilebilir. 6356 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre işkolları, Kanun'a ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

2. İşkolu kavramı ile çalışma yaşamında benzer nitelikte olan faaliyet türleri gruplandırılmak suretiyle tasnif edilmektedir. Hukukumuzda, bu suretle oluşturulan işkolu sayısı yirmi olarak belirlenmiştir. İşkolu tespitinde birim olarak işyerinin esas alınacağı, normatif düzenlemelerin tartışmasız bir sonucudur. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesinin gerekçesinde işyeri, teknik bir amaca, diğer bir deyişle mal ve hizmet üretimine yönelik ve değişik unsurlardan meydana gelen bir

birim olarak belirtilmiştir. İşyerinin sınırlarının saptanmasında işyerine bağlı yerler ile eklentiler ve araçların bir birim kapsamında oldukları belirtildikten sonra özellikle bir işyerinin mal ve hizmet üretimi için ayrı bir alanı da kullanması hâlinde bunların tek işyeri mi yoksa birbirinden bağımsız işyerleri mi sayılacağı konusunda amaçta birlik, aynı teknik amaca bağlı olarak üretimde bulunma, nitelik yönünden bağlılık ile yönetimde birlik ve aynı yönetim altında örgütlenmiş olma koşullarının aranacağı düzenlenmiştir.

3. İşyeri kavramının unsurları da nazara alındığında, teknik amaç doğrultusunda yapılan işin niteliğine göre işkolunun belirlenmesi gerektiği ifade edilebilir. Bununla birlikte, aynı işyerinde farklı nitelikte mal veya hizmet üretimlerinin söz konusu olması durumunda, birden fazla teknik amaç mevcut olabilir. Bu ihtimalde, işyerinde yürütülen faaliyet kapsamındaki ağırlıklı işin niteliğine göre işkolunun tespit edilmesi gerekmektedir (Fevzi Şahlanan, Toplu İş Hukuku, İstanbul, 2020, s.50; Aziz Can Tuncay, Burcu Savaş Kutsal, Toplu İş Hukuku, İstanbul, 2019, s.50).

4. Somut uyuşmazlıkta; davalı Bakanlığın 22.03.2019 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 2019/9 sayılı işkolu tespiti kararı ile 2M Kablo Sanayi ve Ticaret AŞ'nin "*Sancaktepe Mah. Klas Sok. No:8 K:1 Silivri/İstanbul*" adresindeki 1382424.034 Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) sicil No.lu fabrika işyerinde silikon kauçuk izoletli kablo, alçak gerilim kablosu, tel örgülü özel kabloların üretiminin yapıldığı, "*Ok Meydanı Perpa Ticaret Merkezi A Blok K:2 No:9/21-22 Şişli/İstanbul*" adresindeki 1074825.034 SGK sicil No.lu satış ofisinde ise fabrikada üretilen ürünlerin satışının yapıldığı, üretilen ürünler dışında satış yapılmadığı, satış ofisinin fabrikadaki üretime özgülendiği, fabrika işyeri ile satış ofisi arasında hukuki birlik, yönetimde birlik ve amaçta birliğin bulunduğu, satış ofisinin fabrikada işyerinin bağlı yeri olduğu ve tek işyeri olarak sayılması gerektiği, bu nedenle yapılan işlerin İşkolları Yönetmeliği'nin 12 sıra numaralı metal işkolunda yer aldığına karar verilmiş ve davacı bu tespitle 1074825.034 SGK sicil No.lu satış ofisinin fabrika işyerinin bağlı yeri olmadığı iddiasıyla itiraz etmiştir.

5. Dolayısıyla uyuşmazlığın esasını işkolu tespitine konu 1074825.034 SGK sicil No.lu satış ofisinin 1382424.034 SGK sicil No.lu fabrika işyerine bağlı bir işyeri mi yoksa bağımsız, tek işyeri mi olduğu hususu oluşturmaktadır.

6. Zira, davacı "*Okmeydanı Perpa Tic. Merk. A Blok K:2 No:9/21 Şişli/İstanbul*" adresindeki 074825.034 SGK sicil No.lu işyerinin tamamen 1382424.034 SGK sicil No.lu fabrika işyerinin satış işlemlerine özgülendiğini ve bu fabrika işyerine bağımlı hâlde çalışan bir işyeri olmadığını iddia etmiş; bu iddiasını da davalı Şirketin merkezinin "*Sancaktepe Mah. Klas Sok. No:8 K:2 Silivri/İstanbul*" olduğu ve Şirket yetkilisinin ise Mehmet Dereli isimli şahıs olduğu ve aynı adreste ve yine Şirket yetkilisi Mehmet Dereli olan 2M Pazarlama ve Dış Ticaret AŞ isimli ikinci bir Şirket de bulunduğu, 074825.034 SGK sicil No.lu satış ofisinin de bu ikinci Şirketin yani 2M Kablo Pazarlama ve Dış Ticaret AŞ'nin de iş ve işlemlerini de takip ettiği, yani

söz konusu işyerinin yalnızca 2M Kablo San. ve Tic. AŞ'nin işleri için özgülenmiş ve tamamıyla buraya bağlı bir konumda olmayıp farklı işyerlerinin de iş ve işlemlerini takip eden bir işyeri olduğu açıklamalarıyla temellendirmiştir.

7. Yargılama safhasında alınan 13.12.2020 tarihli bilirkişi raporunun sonuç kısmında aynen "*Davacı tarafın 'İstanbul'daki işyerinin tamamen Silivri'de (keşif tarihinde Çerkezköy'de) yer alan fabrikanın satış işlemlerine özgülenmediği, fabrikaya bağımlı halde çalışan bir işyeri olmadığı' yönündeki iddiaları dikkate alındığında, satış ofisinde başka kişilere ait satış işlemlerinin de yapılmış yapılmadığı, netice olarak satış ofisindeki işlemlerin davalı firmaya özgülenip özgülenmediği hususunun irdelenmesi bakımından keşif sırasında bir kısım belgelerin temini talep edilmiş ve ara karar oluşturulmuş ise de, davalı vekilince (Süreç Tanıtım Formu, Organizasyon Şeması, Görev Tanımı yanında) sadece genel bilgi içeren Kurumlar Vergisi Beyannamesi ibraz edilmiş, ticari sır olduğu gerekçesiyle diğer belgeler sunulmamış, ancak yerinde inceleme yetkisi verilerek işyeri kayıtları üzerinde inceleme yapılabileceği belirtilmiştir. Satış ofisindeki satış işlemlerinin sadece davalı firmaya özgülenip özgülenmediği yönünden sunulacak belgelerin (sunulacak makamın mahkeme olduğu da dikkate alındığında) ticari sır niteliğinde olup olmadığı Sayın Mahkemenin takdirinde ve yetkisinde olan konudur. Ancak bu yönden denetimin yapılabilmesi için (heyetimizde bulunmaması nedeniyle bir mali müşavire) görevlendirme yapılarak yerinde inceleme yaptırılıp yaptırılmayacağı, Sayın Mahkemenin yetkisinde olan hususlardandır."* denilmiştir. Dolayısıyla bu raporun uyumsuzluğun esasını aydınlatacak yeterlilikte olmadığı açıktır.

8. Her ne kadar daha sonra İlk Derece Mahkemesince 16.06.2021 tarihli bilirkişi raporu alınmış ise de bu raporun da tetkikinden, ilk bilirkişi raporunda işaret edilen ve yukarıdaki paragrafta değinilen hususları açıklığa kavuşturan tespit ve değerlendirmeleri içermediği görülmüştür. Bu durumda yargılama safhasında alınan her iki bilirkişi raporu da yetersiz olup hükme esas alınmaları yerinde değildir.

9. Dosya içeriğindeki 16.06.2021 tarihli bilirkişi raporunda, "*Okmeydanı Perpa Ticaret Merk. A Blok K:2 No:9/21-22 Şişli İstanbul*" adresindeki işyerinde 04.06.2021 tarihinde yapılan keşifte; "*İşyerinde asılı olan 15.01.2021 tarihli Faaliyet belgesinde Firmanın 2M Kablo Pazarlama ve Dış Ticaret AŞ unvanlı olduğu, meşgalesinin her türlü kablo ticareti ve anonim şirket mukavelesinde yazılı olan diğer işlerin yürütüldüğü*" yönünde bir tespit yapıldığı, yine davalı tarafça sunulan "*Fason Malzemeleri*" hesap adı altındaki belgelerden farklı firmalarla yapılan ticari alışverişlere ilişkin hesap bilgilerinin yer aldığı görülmekle davacı iddiasının temelden yoksun olmadığı açıkça anlaşılmaktadır.

10. Bu durumda Mahkemece yapılacak iş; başka bir bilirkişi heyetine yerinde inceleme yetkisi verilerek işkolu tespitine konu 074825.034 SGK sicil No.lu satış ofisi işyerindeki kayıtların incelenmesi ile bu işyerinin faaliyetlerinin 1382424.034 SGK sicil No.lu fabrika işyerine özgülenip özgülenmediğinin, başka bir anlatımla 1382424.034 SGK sicil No.lu işyeri dışında başka işyerleri ile ilgili faaliyetlerinin olup olmadığına kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açıklığa kavuşturulmasından

sonra oluşacak sonuca göre bir karar verilmesinden ibarettir.

11. Netice itibarıyla eksik incelemeyle yazılı şekilde karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

15.02.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.